

HZN e-glasilo

Broj 2/2009.

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme

-
- ▣ **Novosti iz HZN-a**
 - ▣ **Novosti iz HZN/TO**
 - ▣ **Rad radne skupine za izradu prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u**
 - ▣ **Nove hrvatske norme**

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskoga zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 1. 2009.

Izdavač: Hrvatski zavod za norme

MB: 1957406

Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb

Telefon: 01/610 60 95

Telefax: 01/610 93 21

URL: <http://www.hzn.hr>

Glavni urednik:

dr. sc. Dragutin Funda, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika:

mr. sc. Snježana Zima, pomoćnica ravnatelja za područje normizacije

Tehnički urednik:

Vladimir Jaram

Uredništvo:

Dragutin Funda, Vladimir Jaram, Andreja Mačković, Stanka Miljković,
Zoran Smiljanić, Snježana Zima

Lektura:

Ivana Canosa

Korektura:

Sandra Knežević

Grafička obrada naslovnice:

Avernus d.o.o.

Grafička priprema:

Avernus d.o.o.

Izlazi:

dvomjesečno

Uređenje zaključeno:

2009-04-30

Opremu tekstova obavlja uredništvo. Za sadržaj poimence potpisanih
priloga odgovorni su njihovi autori. Oni ne iskazuju obvezno stav
Hrvatskoga zavoda za norme.

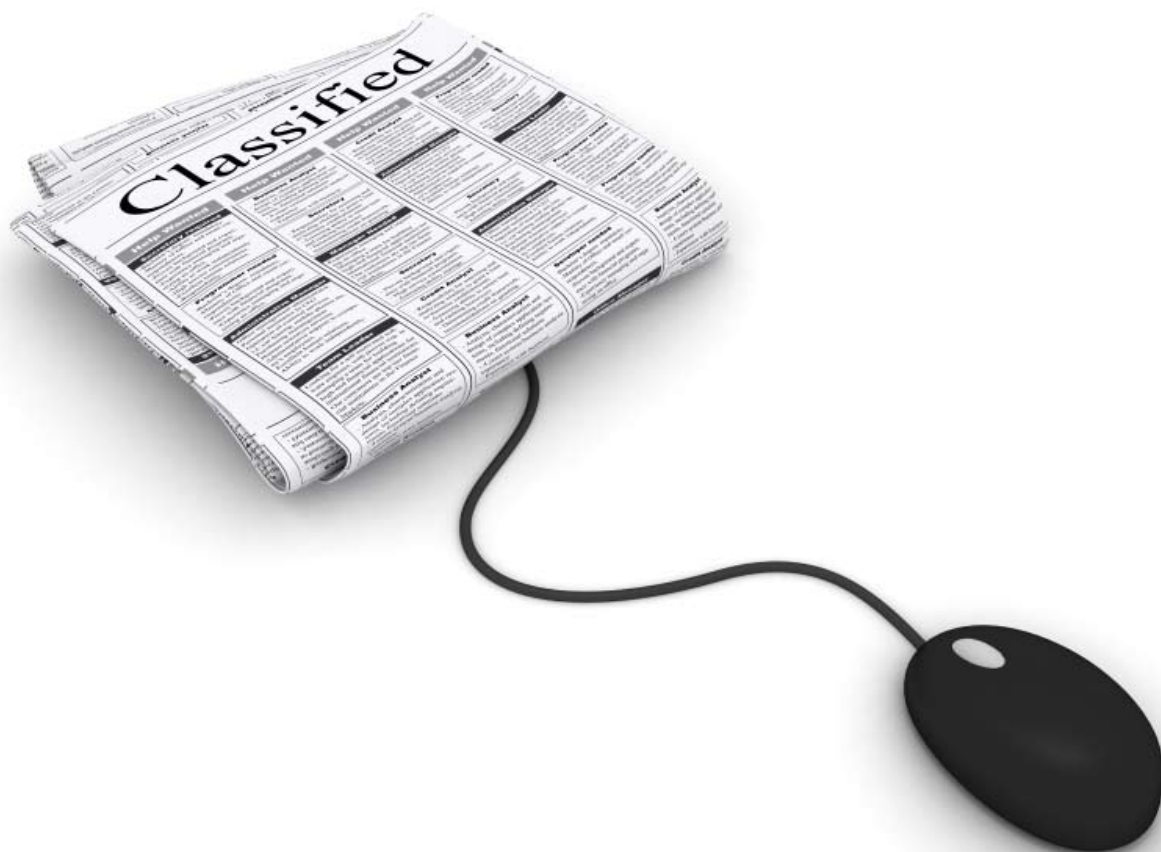
Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskoga zavoda za norme
autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz
europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane
aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz
obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni
tako preuzeti prilozi.

Sadržaj 2/2009

Proslov	4
Novosti iz HZN-a	
HZN novosti	5
Članovi HZN-a	6
Predstavljanje norme za prevođenje	7
Rad radne skupine za izradu prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u	8
Skupovi na kojima su sudjelovali predstavnici Odjela za normizaciju	10
Novosti iz HZN/TO	
Iz rada tehničkih odbora HZN-a (S. Zima)	11
Nove hrvatske norme	12

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A1-A95)

ISSN XXXX-XXXX

Poštovani čitatelji/ce,

Pred vama je drugi broj službenog glasila Hrvatskoga zavoda za norme u 2009. godini. U rubrici Novosti iz rada HZN-a, možete saznati o aktivnostima koje su se zbivale početkom ove godine te podatke o članovima HZN-a.

Također, u HZN **e-glasilu** možete pronaći informacije o novim hrvatskim normama, novostima iz rada tehničkih odbora i međunarodnih i europskih normiranih tijela, kao i ostalim aktivnostima povezanim s normizacijom.

Srdačan pozdrav,

Ravnatelj HZN-a

dr. sc. Dragutin Funda

NOVOSTI 2/2009

Poštovani čitatelji/ce,

u ožujku i travnju intenzivirane su aktivnosti na izradi dokumentacije Hrvatskoga zavoda za norme za punopravno članstvo u europskim organizacijama CEN i CENELEC, sukladno Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji. Uz navedeno, zaposlenici su sudjelovali na domaćim i međunarodnim skupovima, od kojih izdvajamo najvažnije:

1. Kongres „Dani inženjera strojarstva, u Splitu u organizaciji Hrvatske komore arhitekata i inženjera u graditeljstvu, Razred inženjera strojarstva, 11. - 14. ožujka 2009. godine
2. X. jubilarni simpozij „Kvaliteta i procesno upravljanje“ u organizaciji Hrvatskog društva menadžera kvalitete, 18. - 20. ožujka u Zadru
3. Pokroviteljstvo 20. međunarodnog simpozija o grijanju, hlađenju i klimatizaciji „Interklima 2009.“ i 9. konferencije o termografiji u organizaciji „Energetike-Marketing“ iz Zagreba
4. Microsoft Windays, Opatija, travanj 2009.
5. Pokroviteljstvo seminara pod nazivom „Standardi, norme baze prostornih podataka“ u organizaciji Hrvatskog informatičkog zbora, Zagreb, 29. travnja 2009.
6. ISO FORUM CROATICUM, u organizaciji Hrvatske gospodarske komore, Zagreb
7. Održavane su sjednice Upravnog i Stručnog vijeća te obavljane tekuće aktivnosti iz djelatnosti rada HZN-a.

Ravnatelj HZN-a

dr. sc. Dragutin Funda

Članovi HZN-a

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku o primanju u veljači i travnju 2009. godine. Popisu prilažemo i popis tijela državne uprave i javnih ustanova koja su iskazala interes za suradnju s HZN-om i imenovala osobu za kontakt s HZN-om.

Popis članova nastavak je ranije objavljenih popisa članova u HZN Glasilima.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe:	Ukupno članova 2008-12-31	Odluka UV-a 2009-02-26	Odluka UV-a 2009-04-30	Ukupno
Članovi promatrači – Pravne osobe koje ostvaruju dobit	16	0	0	16
Članovi promatrači – Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit	1	0	0	1
Redoviti članovi:				
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	334	12	5	351
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – javne ust. i slično	34	0	0	34
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – HGK, HOK, HUP	2	0	0	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – struk. komore ili udr.	4	0	1	5
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – strukovna društva	16	0	0	16
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – škole	3	0	0	3
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit – fakulteti	27	0	0	27
Fizičke osobe - pojedinci	44	2	3	49
Obrt – fizičke osobe	15	0	0	15
Ukupno redovnih članova	479	14	9	502
Ukupno redovnih i promatračkih članova	496	14	9	519
Odustaju		6	6	12
Tijelo državne uprave	47	0	1	48

Predstavljanje norme za prevođenje

Vrsta članstva: redovito članstvo

PRAVNE OSOBE KOJE OSTVARUJU DOBIT

- 347. Assmann elektronika d.o.o., Zagreb
- 348. Bajkmont d.o.o., Sesvete
- 349. DIV Laboratorij d.o.o., Samobor
- 350. Konzum, d.d. Služba za upravljanje kvalitetom i zaštitom okoliša, Zagreb
- 351. Medicopharmacia d.o.o., Zagreb

FIZIČKE OSOBE - POJEDINCI

- 47. Željko Celić, ing.el., Zagreb
- 48. Željko Kiperaš, Zagreb
- 49. Mirko Smoljić, Donji Dragonožec

PRAVNE OSOBE KOJE NE OSTVARUJU DOBIT – STRUKOVNE KOMORE ILI UDRUGE

- 5. Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu, razred inženjera strojarstva, Zagreb

TIJELO DRŽAVNE UPRAVE

- 48. Državni zavod za statistiku, Zagreb

ČLANOVI KOJI ODUSTAJU OD ČLANSTVA

- 1. VTT Agencija, Zagreb
- 2. INPRO Zagreb d.o.o., Zagreb
- 3. Karst d.o.o., Zagreb
- 4. G.T. Trade d.o.o., Split
- 5. GAPP Arhitektura d.o.o., Zagreb
- 6. prof.dr.sc. Dražen Aničić, Zagreb

Hrvatski zavod za norme (HZN) organizirao je predstavljanje nove hrvatske norme **HRN EN 15038:2008, Usluge prevođenja – Zahtjevi za pružatelje usluga** (EN 15038:2006) u prostorijama HZN-a u prizemlju, Dvorana Slavoljuba Penkale dana **3. ožujka 2009.** godine u **9:30** sati. Normu je predstavila gospođa **Goranka Cvijanović Vuković**, predsjednica tehničkog odbora HZN/TO 542, *Prevoditeljske usluge*.

Norma HRN EN 15038:2008 prijevod je engleske verzije norme EN 15038:2006, *Translation services – Service requirements*.

Ova europska norma utvrđuje zahtjeve koje moraju ispuniti pružatelji usluga prevođenja s obzirom na ljudske i tehničke resurse, upravljanje kvalitetom i projektima, ugovorni okvir i postupke pružanja usluge prevođenja. Na temelju ove norme predviđa se ocjenjivanje sukladnosti i certifikacija. Norma se ne primjenjuje na usluge usmenog prevođenja.

Po završetku održano je neformalno druženje. Svi sudionici skupa na dan predstavljanja norme mogli su kupiti normu uz popust od **30%**.

Rad radne skupine za izradu prijave za članstvo Hrvatskoga zavoda za norme u CEN-u i CENELEC-u (1)

Dana 17. veljače 2009. godine ravnatelj HZN-a gospodin dr. sc. Dragutin Funda imenovao je radnu skupinu za pripremu prijave za članstvo HZN-a u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC što je preduvjet za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji i jedan od ciljeva koje, prema Nacionalnom programu za pridruživanje Republike Hrvatske Europskoj uniji za 2009. godinu, treba postići do kraja 2009. godine.

Radnu skupinu čine Snježana Zima, voditeljica RS i članovi Ana Marija Boljanović, Ljerka Flegar, Vlasta Gaćeša-Morić, Melanija Grubić-Sutara, Boro Jandrijević, Vladimir Katanić, Stanka Miljković i Mladen Sarajčić. Svaki član radne skupine ili više njih uključeno je u timove za pripremu dokumentacije za svaki pojedini uvjet za članstvo (devet zakonskih, organizaciju i tehničke uvjete).

Radna skupina započela je s radom 26. veljače 2009. godine. Na prvom su sastanku dogovoreni rokovi za izradu prve verzije popisa pratećih dokumenata za svaki pojedini uvjet za članstvo (20. ožujka 2009.), prve verzije teksta prijave (okvir, prijedlog teksta) (30. ožujka 2009.), prikupljanje i izrada pratećih dokumenata (17. travnja 2009.), izrada nacрта prijave za članstvo (15. svibnja 2009.) i završetak izrade prijave za članstvo (15. lipnja 2009.).

Na prvim su sastancima RS-a utvrđene osobe koje nisu članovi RS-a, a koje trebaju pridonijeti izradi dokumenata za pojedine uvjete. To su:

Za 4. uvjet	Andreja Mačković
Za 9. uvjet	Igor Božičević

Također su utvrđeni posebni poslovi koje će trebati obaviti i utvrđene osobe koje će na poseban način pridonijeti pripremi prijave za članstvo. To su ovi poslovi i osobe (članovi RS i pojedinci koji nisu članovi RS):

Koordinacija	Snježana Zima
--------------	---------------

Izrada novih dokumenata (UPN 4, dodaci, postupci, upute za rad, obrasci)	Boro Jandrijević
Prijevod dokumenata na engleski	Ljerka Flegar
Korekcije dokumenata, oblikovanje	Ljerka Flegar
Izrada tablica i grafičkih prikaza	Dinka Ilić Roller
Izveštaji iz baze podataka	Melanija Grubić Sutara
Evidencija o prikupljenim dokumentima, tajnički poslovi	Ana Marija Boljanović
Design stranice u zaštićenom području, smještaj dokumenata u zaštićeno područje; izrada CD-a s prijavom	Mladen Sarajčić

Budući da postupak prijema u članstvo CEN-a i CENELEC-a traje oko 6 mjeseci nakon podnošenja prijave, očekuje se da će, ako budu poštivani svi navedeni rokovi i HZN zadovolji svih devet uvjeta za članstvo, HZN do kraja 2009. godine postati punopravni član CEN-a i CENELEC-a kako je predviđeno NPPEU-om 2009.

Devet uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u¹ već je dobro poznato, ne samo zaposlenicima HZN-a nego i svima onima koji su tijekom godina pridruženog članstva HZN-a u tim organizacijama (od 1995. godine) pratili razvoj HZN-a i njegovo približavanje europskim načelima i pravilima, posebno nakon početka pregovora u 1. poglavlju: Sloboda kretanja roba.

Radi se o veoma složenom načinu dokazivanja sposobnosti HZN-a da sudjeluje ravnopravno s ostalim članovima CEN-a i CENELEC-a u radu europske normizacije i da pridonese njezinu razvoju.

Ispunjavanje pojedinih uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u nije isključivo u okviru odgovornosti i djelatnosti HZN-a, kao nacionalnog normirnog tijela Republike Hrvatske nego pokazuje sveukupno stanje tehničkog usklađivanja u Republici Hrvatskoj, kao državi koja se priprema za članstvo u EU s posebnim osvrtom na važnost, položaj i ulogu dragovoljnih norma u primjeni novoga zakonodavstva, pa je potrebna suradnja s tijelima državne uprave u pripremi dokaza da su i ti uvjeti ispunjeni.

Radna skupina započela je rad na temelju navedenih europskih dokumenata kojima su utvrđeni uvjeti koje treba ispuniti za članstvo; na temelju dodatnih dostupnih radnih uputa kao i na temelju svih dostupnih saznanja o procesima priprema nacionalnih normirnih tijela drugih država (ASRO – Rumunjska, BDS – Bugarska, SIST – Slovenija). Posebno korisna bila je mogućnost razmjene iskustava predstavnika HZN-a s rumunjskim kolegama u nacionalnom normirnom tijelu ASRO u studenome 2008. godine u okviru projekta tehničke pomoći CARDS 2004, *Development of national metrology, standardization, conformity assessment and accreditation system*. Osim upoznavanja s tijekom i načinom pripreme prijave ASRO-a g. Martis, direktor ASRO-a uručio je hrvatskoj delegaciji sve dokumente koji su činili prijavu ASRO-a za članstvo (prijava, prateći dokumenti, prezentacije, tijek audita itd.) tako da je to značajno pomoglo u planiranju izrade HZN-ove prijave. To posebno naglašavam stoga, što je u krugovima članova CEN-a i CENELEC-a prijava ASRO-a i prateća dokumentacija smatrana jednom od najpotpunijih i najbolje predstavljenih prijava za članstvo.

Projekt tehničke pomoći CARDS 2004 bio je predložen, a Europska komisija ga je odobrila kao tehničku pomoć HZN-u u pripremi za ispunjavanje uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u u 2005. godini. U završnoj fazi projekta bila je planirana provedba predocjenjivanja i pomoć europskih stručnjaka pri izradi formalne prijave kako bi HZN na vrijeme i u potpunosti bio spreman za podnošenje molbe CEN-u i CENELEC-u za prijem u članstvo u tim organizacijama.

S obzirom na to da je provedba projekta CARDS 2004 u području normizacije više puta odgođena, dio aktivnosti tog projekta proveden je s velikim zakašnjenjem, tek krajem 2008. i početkom 2009. godine. Ocjenjivanje osnovnih dokumenata HZN-a s ciljem ocjenjivanja njihove sukladnosti s načelima i pravilima CEN-a i CENELEC-a provedeno je u prosincu 2008. godine i veljači 2009. godine, a izvještaj europskoga stručnjaka o provedenom ocjenjivanju dostavljen je u HZN 23. ožujka 2009. godine s prijedlogom određenih izmjena u svakom od tih dokumenata (Zakon o normizaciji, Statut HZN-a, Unutrašnja pravila za normizaciju).

Razdoblje od ožujka do travnja 2009. godine bilo je razdoblje intenzivnog rada RS CEN/CENELEC kako bi se ispunili postavljeni rokovi za izradu prijave i pratećih dokumenata. Prve verzije popisa pratećih dokumenata za svaki pojedini uvjet za članstvo izrađene su u roku (do 20. ožujka 2009.), a također i prve verzije teksta prijave (okvir, prijedlog teksta) (do 30. ožujka 2009.) tako da su članovi RS spremno dočekali dolazak konzultantice gospođe Marie Christine Radonde koja je prvi put posjetila HZN u razdoblju od 7. do 10. travnja 2009. godine u okviru projekta CARDS 2004.

Iako je prvotna ideja gospođe Radonde bila da tijekom prve posjete detaljno prikaže sve uvjete za članstvo u CEN-u i CENELEC-u i da upute kako pristupiti izradi prijave, nakon uvida u zatečeno stanje izmijenila je svoj plan i započela s ocjenjivanjem situacije u HZN-u za svaki od uvjeta i ocjenjivanjem predloženih popisa dokumenata koji će biti priloženi prijavi za svaki od uvjeta kako bi HZN bio spreman za predaudit koji je planiran za razdoblje od 27. do 30. travnja 2009. godine. Do tog je roka bilo potrebno provesti izmjene u izrađenoj dokumentaciji prema savjetima gospođe Radonde.

Razgovori s gospođom Radonde, koji su trajali puno više od predviđenih osam radnih sati dnevno i u potpunosti prihvatili dobru volju gospođe Radonde da tijekom oba boravka u Zagrebu u potpunosti bude na raspolaganju članovima RS CEN/CENELEC, bili su veoma korisni i značajno su pridonijeli stvaranju završnog plana RS-a za konačni tekst prijave i za konačni popis pratećih dokumenata.

Radna skupina, ohrabrena usmenim ocjenama gospođe Radonde tijekom dvaju posjeta HZN-u i provedbom preaudita, nastavila je s radom na izradi prijave za članstvo u CEN-u i CENELEC-u prema ranije utvrđenom planu.

S. Zima

¹CEN Guidelines for the accession of Affiliates to CEN National Member status, March 2002; CENELEC Guide 11:2003, Guidelines for the Accession of Affiliates to Membership of CENELEC, Edition 2 / April 2003

Skupovi na kojima su sudjelovali predstavnici Odjela za normizaciju

Skupovi na kojima su u razdoblju od ožujka do travnja 2009. godine sudjelovali predstavnici Odjela za normizaciju i predstavili HZN i hrvatsku normizaciju:

3. ožujka 2009. godine

Predstavljanje nove hrvatske norme HRN EN 15038:2007, *Usluge prevođenja – Zahtjevi za pružatelje usluga* (EN 15038:2006)

HZN seminar (poseban prilog u ovom broju HZN e-glasila)

16. ožujka 2009. godine

Regionalni projekt tehničke pomoći IPA 2008, *Quality infrastructure in the Western Balkans and Turkey; Fact finding mission*

17. ožujka 2009. godine

Hrvatska obrtnička komora Varaždin
S. Zima: Norme – pomoć proizvođačima kod stavljanja proizvoda na tržište

18. ožujka 2009. godine

Regionalni projekt CEFTE - potentials for technical harmonisation and MRAs in CEFTA countries; *Fact finding mission*

27. ožujka 2009. godine

Udruženje obrtnika Rijeka
S. Zima: Sigurnost proizvoda i norme

28. ožujka 2009. godine

Radionica Sterilizacija i dezinfekcija, Opatija
S. Zima: Hrvatske norme = europske norme

31. ožujka 2009. godine

Europska komisija Bruxelles
Tehničke konzultacije za 1. poglavlje pregovora: Sloboda kretanja roba

1. travnja 2009. godine

Članstvo nacionalnog normirnog tijela u CEN-u i GENELEC-u i suradnja nacionalnog normirnog tijela i tijela državne uprave
HZN-ov skup s gostima iz Europe (poseban prilog u ovom broju HZN e-glasila)

20. travnja 2009. godine

HGK Udruženje plastičara Zagreb
S. Zima: Pripreme Hrvatskog zavoda za norme za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju

23. travnja 2009. godine

PHARE 2005 Twining projekt Državnog inspektorata
Market Surveillance System in the Field of Technical Products, Sastanak Steering committee

Iz rada tehničkih odbora HZN-a

U razdoblju od ožujka do travnja 2009. godine provedena je „inventura“ svih podataka o tehničkim odborima / pododborima / radnim skupinama HZN-a u informacijskom sustavu HZN-a jer će, prema dogovoru, svi podaci u tom sustavu na dan 30. travnja 2009. godine predstavljati osnovu za izradu prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u.

To znači da svi HZN/TO-i 30. travnja 2009. godine moraju imati jasno definiran status i stoga su:

- utvrđeni podaci o TO-ima koji nisu proveli preustroj i za koje nema interesa za rad do 30. ožujka 2009. godine kako bi se moglo predložiti njihovo ukidanje (TU predlaže Upravnom vijeću HZN-a koje donosi odluku o ukidanju TO-a); iznimno, TO-i koji su imali zakazan sastanak koji još nije održan, mogli su preustroj obaviti do 30. travnja 2009. godine.
- utvrđeni podaci o pododborima koji nemaju dovoljan broj članova, ukinuti su i brisani iz baze podataka.

Dodatno, tehnički su tajnici sredili svu dokumentaciju vezanu uz rad tehničkih odbora, koja je morala biti potpuna i uredna (svi podaci i dokumenti u bazi podataka) kako bi mogla biti osnova za izradu odgovarajućih dokumenata koji će se priložiti prijavi za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u. To se posebno odnosilo na dokumente kojima se dokazuje sudjelovanje hrvatskih predstavnika u radu i na sastancima europskih i međunarodnih tehničkih odbora, a koji nisu dosad bili uneseni u informacijski sustav HZN-a.

U razdoblju od ožujka do travnja 2009. godine obavljen je preustroj za ove tehničke odbore

- HZN/TO E1, *Nazivlje u području elektrotehnike*
- HZN/TO E502, *Elektrotehnički aspekti telekomunikacijske opreme*
- HZN/TO 37, *Terminologija*
- HZN/TO 68, *Bankarstvo, vrijednosni papiri i druge financijske usluge*
- HZN/TO 89, *Furniri i drvene ploče*
- HZN/TO 544, *Strojni elementi*.

Tehničkom odboru HZN/TO 549 promijenjen je naziv iz *Svjetlo i osvjetljenje* u *Svjetlo i rasvjeta*.

Svi tehnički odbori nastavili su s redovitim radom na prihvaćanju europskih norma koje nisu bile obuhvaćene ranijim postupcima prihvaćanja provedenim do kraja 2008. godine i na prihvaćanju novih europskih norma donesenih nakon 1. siječnja 2009. godine.

U nekim se područjima normizacije radi o više stotina novih europskih norma tako da se nastavlja intenzivan rad tehničkih odbora u tim područjima kako bi HZN održao visoki postotak ukupno prihvaćenih europskih norma do trenutka provedbe nezavisnog ocjenjivanja (audit) za članstvo u CEN-u i CENELEC-u koje se očekuje u rujnu/ listopadu 2009. godine, ali i kako bi se pripremio za trajno ažurno praćenje razvoja novih europskih norma i njihovo prihvaćanje u hrvatsku normizaciju u zadanim rokovima nakon postizanja članstva u CEN-u i CENELEC-u. Do provjere ispunjavanja uvjeta od strane nezavisnih ocjenitelja koje imenuju CEN i CENELEC planirano je održavanje sastanaka svih tehničkih odbora na kojima će biti dane informacije o tome što će se događati za vrijeme audita i upute o pripremama za audit. Ocjenitelji koji će provoditi audit mogli bi odabrati bilo koji od TO-a i obaviti detaljnu provjeru, od zastupljenosti svih zainteresiranih strana u tehničkim odborima u odnosu na određeni sektor gospodarstva, do dokumentacije, načina rada, komunikacije s članovima TO-a itd. Članovi TO-a i tajnici moraju se pripremiti kako bi mogli odgovoriti na sva pitanja auditora.

Razdoblje od ožujka do travnja 2009. godine bilo je razdoblje intenzivnog rada na poslovima izravno povezanim s učlanjenjem HZN-a u CEN i CENELEC (prilog: RAD RADNE SKUPINE ZA IZRADU PRIJAVE ZA ČLANSTVO HRVATSKOG ZAVODA ZA NORME U CEN-U i CENELEC-U).

Jedan dio aktivnosti odnosio se i na pripremu novih verzija pet dijelova Unutrašnjih pravila za normizaciju (UPN) na temelju primjedbi europskoga stručnjaka koji je proveo njihovo ocjenjivanje kako bi sva pravila rada HZN-a bila u potpunosti u skladu s europskim načelima i praksom. Izmjene neće biti značajne, najčešće se radi o dotjerivanju detalja (posebno u prijevodima dokumenata na engleski jezik) tako da te izmjene neće u većoj mjeri utjecati na dosadašnji način rada u HZN-u. O svakoj većoj izmjeni pravila i načina rada svi članovi HZN-a bit će na vrijeme obaviješteni, a novi će način rada biti uveden postupno do uključivanja HZN-a u članstvo CEN-a i CENELEC-a.

Nove hrvatske norme na hrvatskome jeziku

Norme niza HRN EN 1130:2008, Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje

Hrvatske norme niza HRN 1130, pod zajedničkim naslovom *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje*, sastoje se od sljedećih dijelova:

HRN 1130-1:2008, *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje – 1. dio: Tehnički uvjeti isporuke čelika razreda A*

HRN 1130-2:2008, *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje – 2. dio: Tehnički uvjeti isporuke čelika razreda B*

HRN 1130-3:2008, *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje – 3. dio: Tehnički uvjeti isporuke čelika razreda C*

HRN 1130-4:2008, *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje – 4. dio: Tehnički uvjeti isporuke zavarenih mreža*

HRN 1130-5:2008, *Čelik za armiranje betona – Zavarljivi čelik za armiranje – 5. dio: Tehnički uvjeti isporuke rešetkastih nosača*

Prve tri norme ovoga niza utvrđuju tehničke uvjete isporuke – mehanička i geometrijska svojstva, vrednovanje sukladnosti – za zavarljivi rebrasti čelik za armiranje razreda A, B ili C, koji se za armiranje betonskih konstrukcija upotrebljava u obliku:

- šipki, namota (šipke), žica za izravnu uporabu ili
- kao element za proizvodnju zavarenih mreža ili rešetkastih nosača.

Norma HRN 1130-4:2008 utvrđuje tehničke uvjete isporuke – mehanička i geometrijska svojstva, vrednovanje sukladnosti – za zavarljivi rebrasti čelik za armiranje triju razreda A, B i C, koji se za armiranje betonskih konstrukcija upotrebljava u obliku zavarenih mreža. Posebni zahtjevi za svaki tip čelika za armiranje za proizvodnju zavarenih mreža dani su u normama HRN 1130-1 do 3.

Norma HRN 1130-5:2008 utvrđuje tehničke uvjete isporuke – mehanička i geometrijska svojstva i vrednovanje sukladnosti rešetkastih nosača koji se upotrebljavaju kao armatura u armiranom i prednapetom betonu.

Opći zahtjevi za sve norme ovoga niza dani su u normi HRN EN 10080:2005. Ove se norme ne primjenjuju na nezavarljive čelike za armiranje.

Navedeni normativni dokumenti izrađeni su na temelju nacрта europskih norma niza prEN 10080-2 do 6, a na europskoj razini se odustalo od njihovog objavljivanja.

Tekstove izvornih hrvatskih norma pripremio je tehnički odbor HZN/TO 503, *Metalni materijali*.

Norme niza HRN EN 62305:2008, Zaštita od munje

Hrvatske norme niza HRN EN 62305, pod zajedničkim naslovom *Zaštita od munje*, sastoje se od sljedećih dijelova:

HRN EN 62305-1:2008, *Zaštita od munje – 1. dio: Opća načela*

HRN EN 62305-2:2008, *Zaštita od munje – 2. dio: Upravljanje rizikom*

HRN EN 62305-3:2008, *Zaštita od munje – 3. dio: Materijalne štete na građevinama i opasnost za život*

HRN EN 62305-4:2008, *Zaštita od munje – 4. dio: Električni i elektronički sustavi unutar građevina*

Norma HRN EN 62305-1:2008 utvrđuje opća načela koja treba primjenjivati radi zaštite od munje:

- za građevine sa svim njihovim instalacijama i sadržajem te osobljem
- za opskrbne vodove koji ulaze u građevine.

Prema ovoj normi ne razmatraju se sljedeći objekti:

- željeznički sustavi
- vozila, brodovi, zrakoplovi, morske platforme
- podzemni visokotlačni cjevovodi
- cjevovodi, elektroenergetski i telekomunikacijski vodovi koji nisu spojeni na razmatranu građevinu.

Norma HRN EN 62305-2:2008 utvrđuje upravljanje rizikom i može se upotrebljavati za procjenu rizika za građevinu ili opskrbne vodove zbog udara munja u tlo.

Namjena ove norme jest opis postupka za proračun takvih rizika. Kad se odabere gornja dopuštena granica nekog rizika, opisanim je postupkom moguće odabrati odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se taj rizik smanjio na prihvatljivu granicu ili ispod nje. Uz normu se isporučuje i IEC-ov Kalkulator SIRAC na CD ROM-u.

Norma HRN EN 62305-3:2008 određuje zahtjeve za zaštitu građevina od materijalnih šteta uz pomoć sustava zaštite od munje (LPS) i za zaštitu od ozljeda živih bića zbog dodirnog napona i napona koraka u blizini sustava zaštite od munje (LPS). Ova je norma primjenjiva za:

- a) projektiranje, ugradnju, nadzor i održavanje sustava zaštite od munje (LPS) građevina bez ograničenja glede njihove visine
- b) postavljanje mjera zaštite od ozljeda živih bića zbog dodirnog napona i napona koraka.

Norma HRN EN 62305-4:2008 daje obavijesti o projektiranju, izvedbi, pregledu, održavanju i ispitivanju mjera zaštite od elektromagnetskog udarnog vala munje (LEMP) i sustava zaštitnih mjera protiv LEMP-a za električne i elektroničke sustave unutar građevine, uz pomoć kojih se može smanjiti rizik trajnih kvarova zbog udarnih elektromagnetskih valova.

Hrvatske tekstove norma pripremio je tehnički odbor HZN/TO E81, *Zaštita od munje*.